Súd:	Krajský súd Trnava
Spisová značka:	24Co/95/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	2718201429
Dátum vydania rozhodnutia:	05. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Andrea Dudášová
ECLI:	ECLI:SK:KSTT:2024:2718201429.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Andrea Dudášová a sudkýň: JUDr. Ľubica Spálová a JUDr. Dominika Horváthová, v právnej veci žalobcov: 2/ A. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B., C. XX, 3/ A. D., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom B., B. XX a 4/ E. D., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom B., F. X, zastúpení advokátkou: JUDr. Alena Arbetová, so sídlom Holíč, Námestie sv. Martina 3A, proti žalovaným: 1/ PEKARr, s.r.o., so sídlom Skalica, Meňhartka 595/2, IČO: 50 278 835, zastúpený advokátom: JUDr. Peter Schmidl, so sídlom Malacky, Záhorácka 11/A, 2/ SPRÁVA MESTSKÉHO MAJETKU, s.r.o., so sídlom Skalica, Námestie Slobody 10, ., IČO: 34 140 590, zastúpený advokátkou: JUDr. Ing. Elena Divko, PhD., so sídlom Skalica, Gorkého 1, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaniach žalobcov vo výrokoch I. a III., žalovaného 1/ vo výrokoch I., II. a IV. a žalovaného 2/ vo výrokoch I. a IV. rozsudku Okresného súdu Skalica č.k. SI-9C/18/2018-429 zo dňa 12. júla 2023, takto

r o z h o d o l :

I. Odvolací súd odvolanie žalobcov proti vyhovujúcemu výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie o d m i e t a .

II. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

III. Žalobcom p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovaným 1/ a 2/ v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom rozhodol súd prvej inštancie nasledovne:
I. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni v 2. rade sumu 2.000,- eur, žalobcovi v 3. rade sumu 2.000,- eur a žalobcovi v 4. rade sumu 2.000,- eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
II. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní písomne sa ospravedlniť za zásah do osobnostných práv A. A., A. D., E. D. a G. D. tým, že dňa X.X.XXXX konali obzvlášť hrubým spôsobom a neoprávnene, keď po pohrebe dňa X.X.XXXX v nočných hodinách presunuli nebohú G. D. z jedného hrobu do iného, a to nevysväteného hrobu, bez vedomia a súhlasu rodiny, bez rešpektovania ich osobnostných práv a náboženského presvedčenia G. D., a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
III. Vo zvyšku súd žalobu zamieta.
IV. Súd žalobcom v 2., 3. a 4. rade priznáva nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu voči žalovaným v 1. a 2. rade, pričom z priznaného nároku patrí každému zo žalobcov 33,33 %.

2. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že matka žalobcov G. D. zomrela dňa X.X.XXXX. Dňa X.X.XXXX uzatvoril manžel zomrelej E. D. (pôvodne žalobca v 1. rade) so žalovaným v 2. rade

ako správcom cintorína Zmluvu o nájme hrobového miesta na cintoríne, predmetom ktorej bol prenájom hrobu H. XXXX - XXXX C. I. H. X D. J. C. B., pričom sa jednalo o dvojhrob dospelý 2,00 x 2,50 x 1,60. Z faktúry zo dňa X.X.XXXX vyplýva, že žalovaný v 1. rade vyfakturoval E. D. ako objednávateľovi pohrebné služby v sume 479,80 eura.
Zo spisu Okresného súdu Skalica sp. zn. 7Cb/37/2017 súd zistil, žalovaný v 1. rade sa domáhal voči žalovanému v 2. rade ochrany dobrého mena a dobrej povesti a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 7Cb/37/2017-222 zo dňa 4.7.2019 tak, že výrokom I. bolo konanie v časti 40.000,- eur zastavené, výrokom II. bol žalovaný v 2. rade povinný sa ospravedlniť žalovanému v 1. rade, pričom vo zvyšku výrokom III. žalobu zamietol. Výrokom IV. priznal žalovanému v 1. rade nárok na náhradu trov konania 100 % vo veci žaloby na uloženie povinnosti ospravedlniť sa a výrokom V. priznal žalovanému v 2. rade nárok na náhradu trov konania 100 % vo veci žaloby na zaplatenie 10.000,- eur. Na základe odvolania žalovaného v 1. rade Krajský súd v Trnave ako odvolací súd rozsudkom č. k. 11Co/251/2019-265 výrok III. rozsudku súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaný v 2. rade je povinný zaplatiť žalovanému v 1. rade 1.000,- eur a vo zvyšku tento výrok potvrdil. Zároveň výroky IV. a V. rozsudku súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaný v 1. rade má nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v celom rozsahu. Posledným výrokom rozhodol, že žalovaný v 1. rade má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.
Súd zistil, že uznesením Obvodného oddelenia PZ v Skalici zo dňa 10.7.2017, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 17.7.2017, vyplýva, že bolo zastavené trestné stíhanie za prečin hanobenia mŕtveho podľa § 366 ods. 1 Trestného zákona z dôvodu, že tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že konanie pracovníkov žalovaného v 1. rade nie je trestným činom, a to z dôvodu absentovania objektívnej stránky či subjektívnej stránky trestného činu, ale aj zohľadnením celkového stavu veci. Bolo zistené, že s rakvou bolo síce manipulované, ale len spôsobom, že bola premiestnená na iné miesto, ktoré bolo riadne zazmluvnené, teda za účelom dodržania zmluvných podmienok. Rakva bola v pôvodnom hrobovom mieste uložená do zeme, nie však riadne pochovaná (zahrabaná). Z pohľadu subjektívnej stránky páchateľov bolo zobraté v úvahu, že hrobové miesto vykopali a rakvu premiestnili zamestnanci pohrebnej služby, no títo konali v zmysle pokynov pravdepodobne pána K.. Bolo nepochybné, že došlo k výkopu chybného hrobového miesta, avšak skutkové okolnosti boli spôsobené omylom a tí, čo rakvu premiestnili, konali pravdepodobne v úmysle dodržať zmluvu a napraviť pochybenie. Ak by síce išlo o konanie, ktoré formálne napĺňa znaky prečinu hanobenia mŕtveho, nepôjde o prečin, nakoľko jeho závažnosť je nepatrná z hľadiska aplikácie materiálneho korektívu v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona.
Žalovaný v 1. rade považuje žalobu voči nemu za nedôvodnú, a to z dôvodu nedostatku pasívnej legitimácie, čo vyplýva z rozhodnutia vo veci Okresného súdu Skalica vedenej pod sp. zn. 7Cb/37/2017. Z vyjadrení žalovaného v 2. rade vyplýva, že mal vždy záujem vyriešiť vec zmierom, nakoľko ide o citlivý spor. Uviedol, že žalobcom sa ospravedlnil za vzniknutú situáciu a títo ospravedlnenie prijali. Odmieta však zodpovednosť za zásah do osobnostných práv žalobcov spoločne a nerozdielne, nakoľko žalovaní nekonali na základe jedného právneho úkonu a teda ujmu nespôsobili spoločným konaním.
Žalobkyňa v 2. rade pred súdom uviedla, že pohreb svojej matky (t.j. zomrelej G. D.) vybavovala spolu so svojím otcom (t.j. manželom zomrelej) u žalovaného v 1. rade (v jeho kancelárii v dome smútku), kde dohodli všetky potrebné podmienky a následne im správca cintorína – zamestnanec žalovaného v 2. rade pán K., ukázal hrobové miesto, kde mala byť zomrelá pochovaná. Upresnila, že v tom momente neboli hrobové miesta označené. Pri tomto mal byť prítomný aj zamestnanec žalovaného v 1. rade pán L. starší. V deň pohrebu sa konal katolícky obrad, pričom si nevšimla, že zomrelú pochovali na inom mieste. Na druhý deň išiel jej otec zapáliť sviečku na hrob, pričom zistil, že vence, kvety a kríž sú položené o tri hrobové miesta ďalej, o ktorej skutočnosti ihneď telefonicky informoval žalobkyňu. Otcovi na cintoríne oznámili zamestnanci žalovaného v 1. rade, že hrob bol zle vykopaný, z ktorého dôvodu museli rakvu premiestniť na správne hrobové miesto. Následne sa žalobkyňa so svojím manželom išla dopytovať na žalovaných, ani jeden však svoje pochybenie neuznal. Žalobkyňa bola z celej situácie zmätená, najmä ju trápilo, akým spôsobom bola jej matka preložená do iného hrobu, či to bolo úctivé a takisto nevedela, či bol tento druhý hrob vysvätený. Žalobkyňu mrzelo, že ich o uvedenej skutočnosti nikto neinformoval a že neboli prítomní pri tomto preložení zosnulej do iného hrobu. Doplnila, že jej otca veľmi trápilo, že sa odvtedy nikto neozval a nepriznal si vinu. Čo sa týka jej vzťahu k matke, podľa jej slov mali nadštandardný vzťah, boli si hrozne blízke, často sa stretávali ako rodina. Matka bola výnimočná žena a zaslúžila si inú rozlúčku. Po uvedenej situácii nespávali, pre všetkých žalobcov to bolo stresujúce, doteraz sa jej o tom ťažko hovorí. Domnieva sa, že uvedené skutočnosti prispeli k chorobe otca, ktorý následne zomrel.
Z výsluchu svedka M. L. st. (bývalého zamestnanca žalovaného v 1. rade) vyplýva, že u žalovaného pracoval do minulého roka, k predmetnej veci sa však nevedel presne vyjadriť, nepamätal si viaceré

skutkové okolnosti. Potvrdil svoje výpovede vykonané na polícii. Takisto uviedol, že hoci si už nepamätá konkrétne hrobové miesto, je si však istý, že mu ho ukázal pán K., t.j. správca cintorína. Následne po pohrebe tento prišiel za svedkom a uviedol, že je potrebné vykopať iný hrob, nevie uviesť, čím to zdôvodnil. Doplnil, že sa nestáva bežne chyba pri kopaní hrobu.
Výsluchom svedka M. L. ml. (zamestnanca žalovaného v 1. rade) súd zistil, že pre odstup času si už nepamätá, ako to bolo v predmetnej veci. Vždy ukáže správca cintorína, kde sa má kopať, prípadne dáva iné pokyny. Uviedol, že nebol prítomný pri tom, keď pán K. ukázal prvé hrobové miesto, nepamätá si však, kto mu zadal úlohu kopať hrob, ani kedy sa podieľal pri kopaní druhého hrobu, resp. či bol pri tom, ako došlo k preloženiu pozostatkov zomrelej. Na záver však potvrdil, že jeho výpoveď vykonaná v rámci trestného konania (v roku 2017) bola pravdivá, t.j. že po vložení rakvy do hrobu odišli (kopáči) do šatne, kde asi v polovici cesty ich zastavil pán K. a povedal im, že je zle vykopané hrobové miesto prebiehajúceho pohrebu a že daný hrob mal byť vykopaný inde.
Z výsluchu svedka E. K. (bývalého zamestnanca žalovaného v 2. rade) súd zistil, že dňa 6.2.2017 prišli na pohrebnú službu a na správu cintorínov pán D. a pani A. za účelom vybavenia pohrebu zosnulej pani G.. Po vybavení všetkých náležitostí sa odobrali na hrobové miesto v zložení: pán D., pani A., pán L. ako zástupca pohrebnej služby a svedok. Určili si priamo na mieste, o ktoré hrobové miesto sa jedná. Bohužiaľ nie úmyselne, ale ľudskou chybou sa stalo, že hrobové miesto bolo vykopané na inom mieste. Na túto skutočnosť došiel až v momente, keď pohreb prebiehal, čiže už nebolo možné ho zastaviť. Rakva bola uložená do omylom vykopaného hrobového miesta. Danú skutočnosť v čase 14.45 hod. oznámil pracovníčke pohrebnej služby A. N. I. a pánovi L., ktorý medzitým prišiel (bol asi na inom pohrebe). O. O. trvala na okamžitom vyňatí rakvy von, vyhrážali sa políciou a fyzickou likvidáciou svedka, tak pohrebná služba rozhodla tak, že vykopali nový hrob na správnom mieste. Premiestnili ešte nezasypanú rakvu do hrobového miesta, ktoré bolo na to pôvodne určené. Za dva dni svedok vybavil s pánom dekanom vysvätenie nového hrobového miesta. Poukázal na výpoveď pána L., ktorý na pojednávaní v spore L., B. a Správa mestského majetku klamal. Na výsluchu pred políciou asi dva dni po pohrebe pán L. povedal, že chybu spôsobil on (t.j. svedok), že zle chlapom vysvetlil, kde sa má kopať. Malo sa kopať od cesty tretie miesto a kopalo sa od chodníka tretie miesto.

3. Súd prvej inštancie právne svoje rozhodnutie odôvodnil citáciou § 11, § 13 ods. 1 ods. 2, ods. 3, § 15, § 20 ods. 1, ods. 2, § 420 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), § 2 ods. 1 písm. e), o), p), q), u), v), aa), ab), af), ai), aj), § 19 ods. 7 písm. a), b) zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve.

4. Vecne argumentoval tým, že „vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalovaní v 1. a 2. rade spoločným konaním neoprávnene zasiahli do osobnostných práv žalobcov tým, že bez povolenia exhumovali ľudské ostatky zomrelej matky žalobcov a porušili tak ustanovenie § 19 ods. 7 zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve, v zmysle ktorého je ľudské ostatky možné exhumovať len na príkaz sudcu alebo prokurátora alebo na žiadosť objednávateľa pohrebu alebo blízkej osoby, ktoré podmienky v danom prípade neboli splnené. Uvedeným konaním tak žalovaní zasiahli do osobnostných práv žalobcov znemožnením realizácie práva na pietu vo vzťahu k zosnulému príbuznému, ale aj do práva samotnej zomrelej osoby, keď bola preložená do nevysväteného hrobu, ktorej ochrany osobnosti sa v zmysle ustanovení § 11 a § 15 Občianskeho zákonníka oprávnene domáhajú žalobcovia. Súd uvádza, že osobnostné práva v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka sú absolútnym subjektívnym právom každej fyzickej osoby. K vzniku občianskoprávnej zodpovednosti spôsobenej zásahom do osobnosti fyzickej osoby musia byť splnené nasledovné základné predpoklady – zásah objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu, neoprávnenosť zásahu a príčinná súvislosť medzi nimi. Na úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti sa nevyžaduje vyvolanie následkov, ale postačuje, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka. Zároveň v zmysle § 15 Občianskeho zákonníka patrí uplatňovať právo na ochranu osobnosti po smrti fyzickej osoby jej manželovi a deťom, prípadne rodičom. Realizácia takejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej osobe, že ochrana integrity jej osobnosti aj po jej smrti je aj ich osobným záujmom.
Vykonaným dokazovaním, najmä výpoveďou žalobkyne v 2. rade, výpoveďami svedkov M. L. B., M. L. ml. a E. K. či zápisnicami o výpovediach P. K., E. K. a M. L. st. zo spisu Okresného súdu Skalica sp. zn. 7Cb/37/2017 mal súd jednoznačne preukázané, že konaním žalovaných bol spôsobený neoprávnený zásah do osobnostnej sféry žalobcov (ujma) spočívajúci v narušení prežívania a realizácie piety vo vzťahu k zosnulému príbuznému (matke), pričom týmto neoprávnením konaním žalovaných bolo zasiahnuté do práva na súkromie žalobcov. Zároveň bolo zasiahnuté do osobnosti zomrelej osoby tým, že s jej ostatkami bolo manipulované v rozpore s právnymi predpismi, čím došlo k zneváženiu

samotnej zomrelej osoby. Súd má za to, že neoprávnený zásah žalovaných v podobe neoprávneného premiestnenia jej ľudských ostatkov objektívne narušil osobnostné práva žalobcov. Možno vyhodnotiť, že ich subjektívne vnímanie samotného pohrebného aktu v nich vyvolalo pochybnosti spočívajúce v tom, či bolo premiestnenie rakvy po pohrebe v súlade s ich náboženským presvedčením (najmä čo sa týka skutočnosti, či bol nový hrob vysvätený). Ako neoprávnenú možno vyhodnotiť aj tú skutočnosť, že žalovaní žalobcov o danej skutočnosti pred premiestnením ľudských ostatkov zomrelej po pohrebe neupovedomili, ale urobili tak až dodatočne. Súd dodáva, že hoci sa žalovaný v 2. rade neskôr ospravedlnil a takisto bolo zabezpečené dodatočné vysvätenie hrobu (ako to vyplýva z písomného vyjadrenia žalovaného v 2. rade zo dňa 17.12.2018, ako aj z výsluchu žalobkyne v 2. rade na pojednávaní dňa 14.9.2020), uvedené konanie nie je spôsobilé napraviť predchádzajúce pochybenia. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa nemožno stotožniť s názorom žalovaného v 1. rade, že predpokladom dôvodnosti žaloby o ochranu osobnosti je preukázanie traumy žalobcov. Vychádzajúc z uvedeného má potom súd za to, že je daná aj príčinná súvislosti medzi existenciou zásahu do nemajetkovej sféry žalobcov a neoprávnením konaním žalovaných, nakoľko na naplnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy postačuje existencia zásahu objektívne spôsobilého narušiť alebo ohroziť osobnostné práva žalobcov. Súd konštatuje, že vykonaným dokazovaním bola preukázaná existencia príčinnej súvislosti, keďže bol preukázaný zásah do osobnostných práv žalobcov v podobe neoprávneného premiestnenia ľudských ostatkov zomrelej príbuznej žalobcov, ako aj tá skutočnosť, že sa jednalo o neoprávnený zásah, t.j. konanie žalovaných v rozpore so zákonom č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve.

Súd konštatuje, že v konaní neboli sporné skutkové okolnosti týkajúce sa priebehu pohrebu zomrelej matky žalobcov ako ani konania zúčastnených osôb (zamestnancov žalovaných v 1. a 2. rade) pred a po pohrebe, ktoré vyplývajú najmä z uznesenia Obvodného oddelenia PZ v Skalici pod sp. zn. ČVS: ORP-169/SI-SI-2017 zo dňa 10.7.2017, ktorým bolo zastavené trestné stíhanie. Súd si je vedomý, že v zmysle § 193 CSP je viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, t.j. len právoplatným rozhodnutím o ich spáchaní. Na druhej strane však súd poukazuje na skutočnosť, že v danom prípade bolo aplikované ustanovenie § 10 ods. 2 Trestného zákona (tzv. materiálny korektív), v zmysle ktorého bola konštatovaná nepatrná závažnosť činu. Z uvedeného dôvodu má súd za to, že na účely tohto sporu (t.j. o ochranu osobnosti) možno vychádzať aj z odôvodnenia daného rozhodnutia. Na tomto mieste súd uvádza, že sa nemožno stotožniť s argumentáciou žalovaného v 1. rade, podľa ktorej by malo byť predpokladom nároku vyplývajúceho z ochrany osobnosti predchádzajúce spáchanie trestného činu alebo priestupku.

Súd na návrh strán sporu za účelom zistenia skutkového stavu vykonal dokazovanie zápisnicami o výsluchu svedkov P. K., E. K., M. L. B. a C. G. zo spisu Okresného súdu Skalica sp. zn. 7Cb/37/2017 (predmetom ktorého bola ochrana dobrého mena právnickej osoby), a to z dôvodu hospodárnosti a rýchlosti konania, keďže z výsledkov daného dokazovania (najmä z výsluchov svedkov E. K., M. L. B., P. K.) bolo možné vychádzať aj v tomto konaní (za týmto účelom súd prečítal zápisnice o ich výsluchoch na pojednávaní a stranám sporu poskytol možnosť sa k nim vyjadriť). Z dokazovania vyplynulo, že správca cintorína pán E. K. (t.j. v tom čase zamestnanec žalovaného v 2. rade) dňa 6.2.2017 označil zamestnancovi žalovaného v 1. rade M. L. st. na cintoríne v B. hrobové miesto, kde mala byť pochovaná zomrelá G. D. na základe objednávky jej manžela E. D., a to za prítomnosti príbuzných zomrelej, ako to vyplýva z výpovedí svedkov M. L. st. (na pojednávaní dňa 14.9.2020, č.l. 164, ako aj na pojednávaní dňa 5.2.2019 z pripojeného spisu sp. zn. 7Cb/37/2017, č.l. 128), E. K. (na pojednávaní dňa 3.4.2023, č.l. 366), ako aj z uznesenia Obvodného oddelenia PZ v Skalici č. k. ČVS: ORP-169/SI-SI-2017 zo dňa 10.7.2017 (č.l. 46 a nasl.). Hrob začali zamestnanci žalovaného v 1. rade kopať popoludní deň pred pohrebom a výkop dokončili dopoludnia v deň pohrebu, avšak na mieste, ktoré už bolo prenajaté inej osobe ako príbuzným zomrelej. Ďalej bolo preukázané, že v deň pohrebu bola rakva s nebohou uložená do tohto nesprávne vykopaného hrobu a následne po obrade bez vedomia a prítomnosti žalobcov bola rakva z nezasypaného hrobu premiestnená na iné hrobové miesto.

Súd teda na základe uvedených skutočností uvádza, že medzi stranami sporu zostalo sporným, ktorý zo žalovaných spôsobil zásah do osobnostných práv žalobcov, resp. či išlo z ich strany o neoprávnené konanie. V tejto súvislosti súd poukazuje na ustanovenia Civilného sporového poriadku upravujúce prostriedky procesného útoku, obrany a koncentráciu konania a dodáva, že žalovaní včas, t.j. na výzvu súdu (viď uznesenia z č.l. 43 a z č.l. 68) nepopreli skutkové tvrdenia žalobcov a teda je ich potrebné v zmysle § 151 ods. 1 CSP považovať za nesporné. V tomto smere je bez právneho významu obrana žalovaného v 1. rade, že čakal na rozhodnutie v právnej veci vedenej Okresným súdom Skalica pod sp. zn. 7Cb/37/2017. Navyše prvýkrát sa vo veci vyjadril právny zástupca žalovaného v 1. rade až na pojednávaní dňa 14.9.2020, hoci predmetné konanie bolo právoplatne skončené dňa 10.3.2020 (viď

doložku právoplatnosti na č.l. 179). Z toho istého dôvodu súd považuje za nesporné tvrdenie žalobcov, že presun rakvy do iného hrobu nariadil zástupca žalovaného v 2. rade.
Vzhľadom na uvedené skutočnosti už súd pre posúdenie dôvodnosti nároku neskúmal, či došlo k pochybeniu zástupcu žalovaného v 2. rade (t.j. správcu cintorína) pri určení hrobového miesta pred pohrebom zomrelej G. D. (t.j. či zamestnancom žalovaného v 1. rade ukázal správne miesto, kde má byť hrob vykopaný). Pokiaľ žalovaný v 1. rade argumentuje tvrdením, že k presunu rakvy do správneho hrobu prišlo na pokyn zástupcu žalovaného v 2. rade, je potrebné konštatovať, že žalovaný v 1. rade by sa zbavil zodpovednosti len v tom prípade, ak by preukázal, že premiestnenie ľudských ostatkov (resp. exhumáciu) vykonal len žalovaný v 2. rade, resp. že by sa jednalo o excesné konanie pracovníkov žalovaného v 1. rade. Občiansky zákonník chráni právnickú osobu pred následkami tzv. excesu, t.j. prekročenia medzí oprávnenia zamestnancov alebo členov pri právnych úkonoch za právnickú osobu (§ 20 ods. 2 druhá veta). Exces prichádza spravidla do úvahy najmä pri právnych úkonoch iných ako štatutárnych orgánov. V záujme ochrany dobromyseľnosti tretích osôb však Občiansky zákonník ustanovuje dve podmienky, pri splnení ktorých možno aj exces považovať za právny úkon právnickej osoby, z ktorého jej vznikajú práva a povinnosti. Prvou z týchto podmienok je, že právny úkon, pri ktorom došlo k excesu, sa musí týkať predmetu činnosti právnickej osoby. Druhou podmienkou je, že účastník, s ktorým sa právny úkon uzaviera, nemohol vedieť, že orgán právnickej osoby pri právnom úkone prekračuje medze svojich oprávnení. Skutočnosť, či účastník mohol, alebo nemohol vedieť, že ide o prekročenie oprávnenia, treba posúdiť objektívne s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu. Nepôjde teda o právny úkon právnickej osoby, ak druhý účastník o prekročení vedel alebo musel vedieť, aj keby išlo o úkon týkajúci sa predmetu činnosti právnickej osoby.
Vychádzajúc z uvedeného má súd za to, že hoci k presunutiu ľudských ostatkov zomrelej do iného hrobu dal pokyn zástupca žalovaného v 2. rade (t.j. správca cintorína), zástupcovia žalovaného v 1. rade (t.j. zamestnanci, resp. kopáči) neboli bez právneho dôvodu oprávnení tento pokyn uskutočniť a keď tak urobili, išlo z ich strany k neoprávnenému konaniu. Podľa názoru súdu nemožno uzavrieť, že by sa v danom prípade jednalo o konanie žalovaného v 2. rade, ako na to poukázal žalovaný v 1. rade, keď zamestnanci žalovaného v 1. rade konali na pokyn zástupcu žalovaného v 2. rade. Podľa názoru súd neobstojí argumentácia žalovaného v 1. rade, že jeho zamestnanci konali bez vedomosti jeho štatutárneho orgánu, a to s poukazom na skutočnosť, že v danom prípade neboli naplnené podmienky upravené ustanovením § 20 ods. 2 Občianskeho zákonníka, na základe ktorých by žalovanému v 1. rade ako právnickej osoby nevznikli práva a povinnosti konaním jeho zamestnancov (úkony vykonané zamestnancami žalovaného v 1. rade sa týkali predmetu činnosti žalovaného v 1. rade a takisto sa nejednalo o prekročenie, o ktorom druhý účastník nemohol vedieť). V tomto smere nemožno iný záver vyvodiť ani z právneho záveru uvedeného v rozsudku Nejvyššího soudu Českej republiky č. k. 25Cdo/1855/2012 zo dňa 25.6.2013 (na ktorý poukázal žalovaný v 1. rade), v zmysle ktorého nie je podmienkou priamy právny (zmluvný) vzťah toho, kto škodu spôsobil, voči podnikateľovi. Súd má totiž za to, že v danom prípade konanie zamestnancov žalovaného v 1. rade spadalo do rámca činností podnikateľa žalovaného v 1. rade a teda bol daný miestny, časový a vecný vzťah k plneniu úloh žalovaného v 1. rade, nie však k plneniu úloh žalovaného v 2. rade. Na základe uvedeného potom súd analogickým použitím ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka konštatuje, že za zásah do osobnostných práv žalobcov zodpovedajú žalovaní v 1. a 2. rade, t.j. právnické osoby, za ktoré konali fyzické osoby v rámci výkonu činností, ktorými boli poverení.
Žalovaný v 1. rade v konaní poukázal na skutočnosť, že žalovaný v 2. rade (resp. za neho konajúci správca cintorína) viackrát pochybil pri určení hrobového miesta, o čom doložil listinné dôkazy (č.l. 274-277). Súd však konštatuje, že uvedená skutočnosť nie je pre rozhodnutie vo veci samej podstatná, nakoľko aj prípadné zistenie požadovanej skutočnosti (t.j. že k nesprávne vykopanému hrobu prišlo opakovane) by nemalo vplyv na iné posúdenie prejednávanej veci. Pokiaľ ide o otázku, či v danom prípade došlo konaním žalovaných k neoprávnenej exhumácii ľudských ostatkov, resp. či sa vôbec o exhumáciu jednalo (keďže k premiestneniu rakvy z jedného do druhého hrobu došlo ešte predtým, ako bol prvý hrob zasypaný zemou), je pre rozhodnutie vo veci irelevantné. Ako už súd uviedol vyššie, samotným konaním žalovaných došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov, a to bez ohľadu na skutočnosť, či ich konaním došlo k vykonaniu exhumácie v zmysle zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve. Aj napriek uvedenému má však súd za to, že o exhumáciu sa jednalo, a to s poukazom na jej zákonnú definíciu v zmysle ustanovenia § 2 ods. 1, písm. af) citovaného zákona (t.j. vyňatie ľudských ostatkov z miesta, kde boli pochované).
V súvislosti s argumentáciou žalovaného v 1. rade týkajúcej sa viacerých rozporov a nezrovnalostí vo výpovediach svedka E. K. (správcu cintorína) súd konštatuje, že nemožno na základe nich prijať záver, že jediným zodpovednostným subjektom by mal byť práve žalovaný v 2. rade, za ktorého svedok konal.

Uvedené nezrovnalosti sa netýkali podstatnej skutočnosti, t.j. za akých okolností došlo k neoprávnenému premiestneniu ľudských ostatkov zomrelej (viď najmä bod 24 odôvodnenia). Takisto nie sú podľa názoru súdu relevantné tvrdenia žalovaného v 1. rade o nepravdivej výpovedi svedka E. K. týkajúce sa okolností pohrebu nebohej G. D. (t.j. najmä kedy sa dozvedel o zle vykopanom hrobe, prípadne ako reagoval a čo robil po pohrebe). Vo vzťahu k niektorým rozporom vo výpovediach svedka E. K. súd uvádza, že hoci mohol byť správca cintorína prítomný na cintoríne aj X.X.XXXX (t.j. deň pred pohrebom), prípadne dopoludnia v deň pohrebu (o 11.00 hod.), neznamená to automaticky, že si bol vedomý chyby pri určení hrobu (resp. že si danú chybu uvedomil). Podobne tiež nebolo pre rozhodnutie vo veci podstatné, či sa svedok ako správca cintorína spojil z rodinou O. (t.j. správnymi nájomcami prvého vykopaného hrobu) z vlastnej iniciatívy či kedy pripravoval ozvučovaciu aparatúru pri vykopanom hrobe (t.j. či počas pohrebného sprievodu alebo ešte pred pohrebom). Súd však poukazuje aj na viaceré nezrovnalosti vyplývajúce z výpovedí svedkov M. L. B. a M. L. ml., keď napríklad M. L. A.. na jednej strane uviedol, že úlohu vykopať prvý hrob mu zadal správca cintorína, následne však uviedol, že si nepamätá, kto mu túto úlohu zadal.
S poukazom na vyššie uvedené odôvodnenie je potom podľa názoru súdu bezpredmetné, aké práva a povinnosti vyplývajú zo zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve, resp. zo všeobecne záväzného nariadenia Mesta B. o prevádzkovaní pohrebísk správcovi cintorína a aké pohrebnej službe. Je teda irelevantné, zo strany ktorého subjektu došlo k porušeniu právnych predpisov v súvislosti s pohrebom G. D. dňa X.X.XXXX a následným premiestnením rakvy s jej ostatkami do iného hrobu. Bolo preukázané, že správca cintorína (t.j. zamestnanec žalovaného v 2. rade) si nesplnil svoju povinnosť pred pohrebom skontrolovať hrob (v zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve), na druhej strane je však potrebné vyhodnotiť, že zo strany žalovaného v 1. rade došlo takisto k porušeniu jeho povinností vyplývajúcich z citovaného zákona (§ 8 ods. 4), keď neoprávnene premiestnil rakvu s ľudskými ostatkami. Na záver súd dodáva, že vyššie uvedené rozhodnutie a odôvodnenie nie je v rozpore s rozsudkom Okresného súdu Skalica č. k. 7Cb/37/2017-222 zo dňa 4.7.2019, nakoľko predmetom daného konania nebolo posudzovanie konania zúčastnených osôb z hľadiska ochrany osobnosti fyzickej osoby.
Súd konštatuje, že zásah do osobnostných práv žalobcov je neodstrániteľný, bez možnosti nápravy. Žalobcovia utrpeli citovú ujmu spočívajúcu v tom, že nemohli byť prítomní pri zaobchádzaní ľudských ostatkov zomrelej po jej pochovaní. So svojou matkou mali žalobcovia vytvorený hlboký vzťah, chceli jej preto poskytnúť úctivú a dôstojnú rozlúčku, čo však bolo narušené neoprávnením konaním žalovaných. Takisto je potrebné zobrať do úvahy náboženské vyznanie žalobcov, ako aj samotnej zomrelej osoby a zaobchádzanie s jej ľudskými ostatkami v rozpore s jej vierou (t.j. najmä pochovanie do nevysväteného hrobu). Vzhľadom na neodstrániteľné následky konania žalovaných je priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch jediným prostriedkom zmiernenia porušenia povinností, z ktorého dôvodu súd žalobe vyhovel a žalobcom priznal primerané finančné zadosťučinenie. Čo sa týka jeho výšky, je len veľmi ťažko vyčísliteľné vo finančnom vyjadrení, t.j. výraznejšie sa prejavuje voľná úvaha súdu. S poukazom na okolnosti konania žalovaných je súd toho názoru, že žalobcovia majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v nižšej sume ako požadovali, a to vzhľadom na okolnosti daného prípadu. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je treba zohľadniť okolnosti na strane poškodeného, t.j. pozostalej osoby ako aj okolnosti na strane škodcu, t.j. osoby, ktorá neoprávnene zasiahla do práv poškodeného, najmä snahu o odčinenie zásahu (napríklad ospravedlnenie). Takisto na strane škodcu je potrebné zohľadniť najmä jeho postoj k udalosti, formu a mieru zavinenia a jeho majetkové pomery. Súd uvádza, že k porušeniu právnej povinnosti zo strany žalovaných došlo v súvislosti s výkonom povolania ich zamestnancov, ktorých konaním však nedošlo k spáchaniu trestného činu alebo priestupku, t.j. okolnosti daného prípadu možno považovať za menej závažné ako napríklad v prípade násilného konania škodcu.
Na základe uvedených úvah s poukazom na ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka (podľa ktorého je pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy potrebné prihliadať na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo), súd posúdil žalobcami požadovaný nárok ako neprimeraný a žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom v 2., 3. a 4. rade každému sumu 2.000,- eur, pričom vo zvyšku žalobu zamietol. Súd uvádza, že pre obdobný prípad porušenia práv na ochranu osobnosti absentuje judikatúra všeobecných súdov, z ktorého dôvodu nemohol pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vychádzať z komparatívnej metódy. S poukazom na špecifiká prejednávaného prípadu a po zvážení jeho všetkých okolností, najmä s ohľadom na skutočnosť, že úmyslom konania žalovaných nebolo dosiahnutie zisku alebo cielené poškodenie osobnostných práv žalobcov a zomrelej osoby, ale rýchle riešenie vzniknutej situácie, má súd za to, že primeraná suma peňažného zadosťučinenia je 2.000,- eur, a to pre každého zo žalobcov v rovnakej výške, nakoľko ide o deti (t.j. priamych potomkov) zomrelej osoby. Súd priznal

žalobcom náhradu v nižšej výške aj z toho dôvodu, že žalovaní mali snahu o nápravu (napríklad žalovaný v 2. rade popri ústnom ospravedlnení ponúkol žalobcom zvýhodnený nájom hrobového miesta). Takisto možno uzavrieť, že sa zo strany žalovaných nejednalo o opakovaný zásah do osobnostných práv žalobcov a zomrelej osoby.
Súd uložil žalovaným v 1. a 2. rade povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy spoločne a nerozdielne z dôvodu, že obaja žalovaní porušili svoje povinnosti vyplývajúce z právnych predpisov (konkrétne zo zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve), pričom ich konanie nemožno od seba oddeliť a nie je objektívne možné stanoviť mieru ich účasti na spôsobení škody, na základe čoho má súd za to, že tvoria nerozlučné spoločenstvo. Nestotožňuje sa teda s názorom žalovaného v 2. rade, podľa ktorého je v danom prípade daná delená zodpovednosť žalovaných, a to v pomere účasti 30 % žalovaného v 2. rade a 70 % žalovaného v 1. rade, najmä s poukazom na postoj a konanie žalovaného v 1. rade. Súd dodáva, že v danom prípade sa jedná o kumulatívnu kauzalitu (t.j. príčinnú súvislosť), keďže škodlivý následok v podobe zásahu do osobnostných práv žalobcov a zomrelej osoby bol spôsobený konaniami žalovaných v 1. a 2. rade
Súd zároveň žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť písomne sa ospravedlniť žalobcom v 2., 3., a 4. rade v znení uvedenom vo výroku II. rozsudku, nakoľko uvedenú formu zadosťučinenia s ohľadom na rozsah a intenzitu zásahu považoval za adekvátnu. Súd takto rozhodol aj napriek skutočnosti, že zo strany zástupcov žalovaného v 2. rade došlo k osobnému ospravedlneniu žalobcom (konkrétne pôvodne žalobcovi v 1. rade a žalobkyni v 2. rade). V tejto súvislosti sa však súd stotožňuje s názorom žalobkyne v 2. rade, že spôsob a forma ospravedlnenia vyzneli skôr účelovo.
Súd zamietol návrh žalobcov na vykonanie dôkazu výsluchom svedka K. A. (manžela žalobkyne v 2. rade), nakoľko ho považoval za nadbytočný pre rozhodnutie vo veci. Súd má za to, že by ním neboli zistené iné skutočnosti ako tie, ktoré už mal súd preukázané ostatnými dôkaznými prostriedkami, z ktorých bolo možné vyvodiť záver o dôvodnosti žaloby.
O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 396 ods. 3 CSP podľa pomeru úspechu strán sporu vo veci a žalobcom v 2. až v 4. rade priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu voči žalovaným v 1. a 2. rade, a to aj napriek tomu, že im nebol priznaný požadovaný nárok. Súd konštatuje, že Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, v zmysle ktorého mohol súd úspešnej strane priznať plnú náhradu trov konania, ak mala neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu, pričom v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočítala z výšky súdom priznaného plnenia. Aj napriek uvedenému je potrebné zásadu úspechu podľa § 255 CSP v konaniach, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu, uplatniť takým spôsobom, že ak bola strana sporu úspešná čo do základu uplatneného nároku, je ju potrebné považovať za plne procesne úspešnú. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“ (§ 255 CSP), keďže ten, ako je uvedené vyššie, sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku (viď Veľký komentár k Civilnému sporovému poriadku, Nakladatelství C. H. Beck, 2016, strana 927, ako aj rozhodnutie NS SR 5 M Cdo 7/2010, či rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/1/2017). Vyššie uvedená aplikácia ustanovenia § 255 CSP napokon vyplýva aj zo základných princípov civilného sporového procesu, najmä z článku 3 a z článku 4 ods. 2 CSP. Zároveň vzhľadom na skutočnosť, že v danom prípade sú žalobcovia zastúpení jedným advokátom a pomer nárokov medzi nimi je delený (t.j. nejedná sa o solidárny nárok), súd každému priznal podiel na celkovom nároku na náhradu trov konania zodpovedajúci pomeru priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Na záver súd dodáva, že nárok na primerané zadosťučinenie v sebe zahŕňa tak nárok na ospravedlnenie ako aj nárok na náhradu v peniazoch, t.j. tvoria jeden celok, z ktorého dôvodu súd rozhodol jediným výrokom o náhrade trov konania. O výške náhrady trov konania súd rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 CSP samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník, a to po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozhodnutia“.

5. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný 1/. Uviedol, že podľa polície a prokuratúry v súlade s platnou právnou úpravou k exhumácii v danom prípade nedošlo, a preto v tomto smere orgány činné v trestnom konaní vydali príslušné rozhodnutie, tento právny záver je právoplatný a zároveň pre všetky ostatné subjekty (vrátane civilných súdov), je stanovisko záväzným. Z platnej právnej úpravy vyplýva, že jediným „pánom“ na cintoríne jeho správca, všetci ostatní sú povinní na tomto území jeho pokyny rešpektovať. Ak súd uznáva, že v tomto prípade konali pracovníci žalovaného 1/ na výslovný príkaz žalovaného 2/, nemožno ich za rešpektovanie platnej právnej úpravy nijako sankcionovať. V spise sa nachádza potvrdenie aj vyjadrenie svätiaceho biskupa z danej územnej oblasti, ktorý potvrdil,

že celé územie cintorína je vysvätené a tak je absolútne nemožné, aby na cintoríne v danej veci bol niekto uložený do nevysväteného miesta. Zároveň žalovaný 1/ dodal, že Okresný súd Skalica vydal v inom konaní rozhodnutie, ktorým právoplatným a vykonateľným rozsudkom uznal vinu žalovaného 2/ v postavení správcu cintorína a aj toto stanovisko je pre všetky subjekty záväzné. Navrhoval preto napadnuté rozhodnutie vo vzťahu k žalovanému 1/ zrušiť, v tomto smere žalobu zamietnuť a priznať žalovanému 1/ plnú náhradu trov konania.
6. Proti rozsudku podal odvolanie žalovaný 2/ a to v rozsahu výroku I. a IV. z dôvodov, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, a preto sa domáha, aby odvolací súd rozhodol vo veci tak, že žalovaný 2/ je povinný zaplatiť žalobkyni 2/ sumu vo výške 600 eur, žalobcovi 3/ sumu vo výške 600 eur a žalobcovi 4/ sumu vo výške 600 eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a žalovaný 1/ je povinný zaplatiť žalobkyni 2/ sumu vo výške 1400 eur, žalobcovi 3/ sumu vo výške 1400 eur a žalobcovi 4/ sumu vo výške 1400 eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalovaný 2/ sa nestotožňuje s právnym názorom prvostupňového súdu, že nie je objektívne možné stanoviť mieru účasti na spôsobení škody a teda že nie je možná delená zodpovednosť žalovaných. Taktiež má za to, že je mylným právnym názorom nestanoviť delenú zodpovednosť len preto, že sa jedná o nerozlučné spoločenstvo. Delená zodpovednosť podľa § 438 ods. 1 a 2 OZ môže byť stanovená rozhodnutím súdu, ale iba v odôvodnených prípadoch, a to v závislosti od účasti škodcov na spôsobenej škode. Delená zodpovednosť predstavuje situácie, kedy vzhľadom k osobitným okolnostiam prípadu, súd rozhodne o zodpovednosti každého zo škodcov podľa miery ich účasti na spôsobenej škode a v príslušnom rozsahu uloží tomu ktorému škodcovi povinnosť škodu nahradiť. Žalovaný 2/ má za to, že účasť žalovaného 2/ je 30% a účasť žalovaného 1/ je 70% a to z toho dôvodu, že žalovaný 2/ ako správca cintorína nijakým spôsobom nesiahol na pozostatky nebohej matky a tieto nepreniesol. Správca cintorína p. K. (zamestnanec žalovaného 2/) vypovedal, že oznámil zamestnankyni žalovaného 1/, že p. D. bola daná do zlého hrobu, aby túto skutočnosť napravili. Zamestnanci žalovaného 1/ pozostatky bez vedomia žalobcov premiestnili, žiadnym spôsobom im p. K. nedal príkaz na premiestnenie, čo nebolo ani dokázané. Žalovaný 2/ sa po celý čas trvania sporu chcel dohodnúť, ospravedlnil sa žalobcom ešte pred začatím súdneho sporu a preto je právneho názoru v danej veci možné aplikovať delenú zodpovednosť, pretože miera účasti na spôsobenej škode je rozdielna a nasvedčujú tomu aj všetky okolnosti prípadu.

7. Proti rozsudku podali odvolanie žalobcovia a to výslovne proti výrokom I. a III. rozsudku. Ako odvolacie dôvody uvádzajú ust. § 365 ods. 1) písm. f) a h) CSP. Rozsudok je právne správny ohľadom zisteného skutkového stavu ako aj v časti stanovenej výšky nemajetkovej ujmy. Z dokazovania bolo preukázané, že žalovaný 1/ a žalovaný 2/ zasiahli do osobnostných práv, práva na súkromie a osobitne do práva na pietu. Žalovaní v celom konaní na súde prvej inštancie nespochybnili ani samotné právne vymedzenie ich konania, ale ani žiadanú nemajetkovú ujmu. Žalovaný 1/, ktorý vykonáva pohrebné služby v meste B., vyňal bez písomného súhlasu a bez upozornenia mamu žalobcov v noci z hrobu, kde ju krátko predtým v duchu svojho náboženského presvedčenia pochovali a doslova prehodili do druhého nevysväteného hrobu. Na uvedené závadné konanie pritom neexistoval žiadny zákonný dôvod, išlo teda o konanie v rozpore s právnou úpravou. Týmto konaním prišlo k zneváženiu samotnej zomrelej osoby. V rámci dokazovania sa preukázalo, že žalovaný 2/ ukázal žalovanému 1/ správny hrob, čo bolo to preukázané výsluchom svedka K., svedka a zamestnanca žalovaného 1/ – M. L. B. a výsluchom na mieste prítomnej žalobkyne 2/ a nebohého otca žalobcov. V konaní sa preukázalo, že hoci zákon o pohrebníctve zakazuje zásahy do hrobového miesta, žalovaní sa ho dopustili bez naplnenia obligatórnych zákonných podmienok. Žalovaní nedisponovali súhlasom nájomcu ani žiadnym spôsobom nájomcu písomne o zásahu dodnes neinformovali. Naplnenie predmetných zákonných predpokladov žalovaní v celom konaní na súde prvej inštancie dokonca ani netvrdili.
Súd ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú žalovaní spôsobili žalobcom určil sumu 2 000 eur pre každého z poškodených, ktorú vysvetlil ako primeranú so zdôvodnením, že úmyslom konania žalovaných nebolo dosiahnutie zisku alebo cielené poškodenie osobnostných práv žalobcov, ale rýchle riešenie vzniknutej situácie. Z rozsudku nie je zrejmé, čo je myslené pod rýchlym riešením vzniknutej situácie. Pokiaľ je tým myslené presunutie nebohej žalovaným 1/ z jedného hrobu do iného hrobu, tak uvedené nie je možné akceptovať ako dôvod zníženia nemajetkovej ujmy. Taktiež nie je možné súhlasiť s tým, že žalovaní mali snahu o nápravu. Žalovaný 1/ do dnešného dňa neuznal závažnosť svojho konania ako aj to, že porušil základný zákon, čím závažným spôsobom zasiahol do osobnostných práv žalobcov. Uvedené konanie a neinformovanie žalobcov síce chápe ako cielené poškodenie osobnostných práv žalobcov, avšak zo strany svojich zamestnancov, nie jeho samého. Žalovaný 1/ za svoje konanie viní iných, vrátane svojich zamestnancov. Určite však žalovaný 1/ nemal snahu o nápravu, keď tak iba v tom zmysle, že

na základe svojho rozhodnutia po pohrebe presunul rakvu s nebohou do správneho novovykopaného hrobu. Žalovaný 2/ spočiatku vo vzťahu k žalobcom konal účelovo, čo v konečnom dôsledku potvrdil aj súd, až počas súdneho konania priznal svoj diel viny. Jediné, čo je možné z pohľadu žalovaného 2/ akceptovať je, že žalovaný 2/ žiadnym spôsobom nespochybnil výšku navrhovanej nemajetkovej ujmy, s predmetnou sumou niekoľkokrát vyjadril súhlas, nerozporoval nárok žalobcov a so žalobou voči svojej osobe za porušenie povinnosti súhlasil.
Okolnosti, za ktorých prišlo k nemajetkovej škode súd zistil z nesporného skutkového stavu. Mama žalobcov bola doslova vyňatá zo svojho hrobu, bez toho, aby žalobcovia vôbec boli o uvedenom informovaní. Ponižujúcim pre žalobcov bolo, že k nimi milovanej osobe sa niekto dokázal správať takýmto odporným spôsobom. Otec žalobcov na druhý deň prišiel na hrobové miesto, kde krátko predtým nechal svoju milovanú manželku. Vie si niekto vôbec predstaviť aký šok zažili, keď bolo jediné miesto, kde mohol svoju manželku navštevovať, prázdne? Ako sa cítili, keď zistili, že zamestnanci žalovaného 1/ matku prehadzovali z hrobu ako tovar? Poza ich chrbát a bez akéhokoľvek rešpektu či úcty? Žalovaný 1/, ktorý fyzicky mamu prehodil do iného hrobu, sa pritom venuje pohrebníctvu. Práve s takto citlivou oblasťou sa spájajú nielen zákonom určené povinnosti, ale aj určité morálne štandardy. Žalovaní nezasiahli len do práva na pietnu ochranu, ale do vierovyznania žalobcov, čím im svojvoľne znemožnili zachovať obrady a náboženské úkony. Rodina žalobcov verí, že zomrelý dosiahne pokoj len vo vysvätenom hrobe. To, že žalovaní svojvoľne mamu presunuli do hrobu, s ktorým ich viera nespája večný život, je cynickým nerešpektovaním ešte aj náboženskej slobody. Závažnosť konania žalovaných vytvára priestor pre adekvátnu náhradu škody. Tá má pôsobiť najmä preventívne. Ak pohrebná služba spoločne so správcom cintorína bezdôvodne zasahujú nielen do práva na súkromie, ale aj do slobody vierovyznania, ide o konanie ktoré má potenciál ohroziť kultúrno spoločenské zriadenie celej Európy. Obaja žalovaní konali bezohľadne a nezodpovedne, bez ohľadu na zásah aký svojim konaním spôsobili a bez akejkoľvek informácie pozostalým. Ten šok pre otca žalobcov, ktorý prišiel ráno k hrobu svojej manželky bol nesmierny, ako aj pre pozostalých. Otec sa z toho nemohol spamätať a aj uvedené viedlo k zhoršeniu jeho zdravotného stavu a následnej smrti. Táto situácia bola pre žalobcov nesmierne ťažká, ešte aj tým, že po tomto incidente aspoň očakávali vysvetlenie konania od žalovaných, toho sa nedočkali, spočiatku sa im vyhýbali. Žalovaní porušili svoje povinnosti uložené im Občianskym zákonníkom ako aj zákonom o pohrebníctve. Toto konanie je o to zarážajúcejšie, že ide o pohrebnú službu. Zo strany oboch žalovaných prišlo k absurdnému zanedbaniu odborných povinností overiť si rozhodujúce skutočnosti. Bolo preukázané necitlivé zamlčovanie pre rodinu podstatných skutočnosti a cynické vyťahovanie ostatkov pod rúškom tmy žalovaným 1/ s absolútnym nezáujmom rešpektovať základné ľudské hodnoty. Zarážajúca je i neochota žalovaného 1/ za toto dehonestujúce konania niesť zodpovednosť a zbabelosť sa za takéto neľudské konanie do dnešného dňa sa ľudsky ospravedlniť. Na základe uvedeného navrhujú, aby odvolací súd zmenil výrok I. tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 2 500 eur, žalobcovi 3/ sumu 2 500 eur a žalobcovi 4/ sumu 2 500 eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalobcovia majú právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

8. K odvolaniu žalovaného 1/ sa vyjadrili žalobcovia. Žalovaný 1/ svoje odvolanie voči právne rozhodnutiu nijako nezdôvodnil. Podľa obsahu jeho podania sa žalovaný 1/ navyše odvolal len voči samotnému odôvodneniu, čo nie je ani len prípustným (ust. § 358 CSP). Žalovaný 1/ vo svojom podaní neuvádza, ktoré zákonné odvolacie dôvody majú byť podľa neho naplnené, ale ani to čo mal súd svojim rozhodnutím vlastne porušiť. Nakoľko už žalovanému 1/ uplynula lehota a odvolací súd je odvolaním viazaný, žalobcovia navrhujú, aby súd podané odvolanie odmietol. Žalovaný 1/ pozabudol uviesť, že to bol on sám, kto nikdy nepoprel skutkové tvrdenia žalobcov a takéto zásadné pochybenie v jeho procesnej obrane, sa teraz žalovaný 1/ snaží ospravedlniť ešte absurdnejšími domnienkami. Žalovaný 1/ sa však nevie ľudsky ani len ospravedlniť, ale ešte sa pokúsil tragédiu využiť na získanie desiatok tisíc eur voči žalovanému 2/ v rámci iného súdneho konania (č.k. 7Cb/37/2017). Išlo o obchodný spor, predmetom toho konania nebolo posudzovanie konania zúčastnených osôb z hľadiska ochrany osobnosti fyzickej osoby. Žalovaný 1/ zabudol na zákon o pohrebníctve, ktorý je povinný nielen poznať, ale sa ním aj riadiť. Poukázali na ust. § 4 ods. 1) písm. f) zákona o pohrebníctve, ide o všeobecnú povinnosť, ktorá zaväzuje každého, vrátane žalovaného 1/. Táto povinnosť žalovaného 1/ je navyše zdvojená ešte aj v ust. § 8 ods. 4) písm. m) uvedeného zákona. Žalovaný 1/ sa znova pokúša zbaviť viny dehonestáciou vlastných zamestnancov. V tomto smere je potrebné poukázať na to, že nesprávny hrob kopal žalovaný 1/ nasledujúci deň potom ako mu ten správny žalovaný 2/ (za prítomnosti svedka) ukázal. K presunutiu nebohej G. D. prišlo žalovaným 1/, potom, čo žalovaný 2/ pri pohrebe zistil, že žalovaný 1/ ju pochoval do nesprávneho hrobu. Po pohrebe bez vedomia žalobcov, žalovaný 1/ vykopal správny hrob, do

ktorého preložil rakvu s neb. G. D.. Poukázali na ust. § 26 zákona z ktorého vyplýva, že žalovaný 1/ má svojich zamestnancov poučiť o nakladaní s ľudskými pozostatkami. Žalovaný 1/ sa domnieva, že civilná zodpovednosť neexistuje bez tej trestnej. Žalovaný 1/ nesprávne dezinterpretuje ust. § 193 CSP o viazanosti súdom inými rozhodnutiami. Viazanosť súdu o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal znamená len to, že civilné súdy nemôžu právoplatného odsúdeného páchateľa viny zbaviť. Toto ustanovenie však určite neznamená, že súdy nemôžu vyvodiť civilnú zodpovednosť voči škodcovi, ktorý podľa OČTK trestný čin nespáchal, resp. zodpovednosť nemal z iného dôvodu. Tu treba uviesť aj to, že české súdy (ktoré sú nám kultúrne aj mentálne najbližšie) konštatovali, že nikto nemôže byť tak neznalí, aby nechápal, že vybratie pozostatkov z hrobu nie je dovolené (ak neexistuje súhlas oprávnených osôb). Zákon okrem toho žalovaného 1/ (ako prevádzkovateľa pohrebnej služby) takmer monopolisticky oprávňuje na pochovanie zomrelého (ust. § 8 ods. 2), písm. d) zákona). Bolo by absolútne nelogické, aby zákonodarca za nesprávny postup pri pochovávaní - na to zákonom spôsobilú - pohrebnú službu nesankcionoval vôbec nijakou zodpovednosťou. Žalovaní spoločne zasiahli do práva žalobcov na súkromie, konkrétne do postmortálnej ochrany. Na základe uvedeného navrhujú, aby odvolací súd odvolanie žalovaného 1/ odmietol, resp. zamietol a rozhodol v zmysle odvolania žalobcov voči rozsudku a priznal žalobcom náhradu trov konania v plnom rozsahu.

9. K odvolaniu žalovaného 2/ sa vyjadrili žalobcovia. Žalobcovia nesúhlasia s tým, že sú splnené podmienky pre delenú zodpovednosť v rozsahu ako uvádza v odvolaní žalovaný 2/. Žalovaný 2/ sa podľa obsahu svojho odvolania plne stotožnil s tým, že spôsobil fatálny zásah do osobnostných práv žalobcov. Stotožnil sa aj v rozhodnutí určenou celkovou výškou nemajetkovej ujmy ako aj naplnením predpokladov pre jej vznik. Žalovaný 2/ tak v odvolaní spochybnil výhradne tzv. solidárnu zodpovednosť žalovaných, však nijako nevysvetlil prečo navrhuje, aby sa súd odchýlil od zákonného pravidla. Neuviedol totiž žiadny dôvod pre navrhovaný nesystémový zásah. Žalovaný 2/ taktiež nezdôvodnil, z akého dôvodu navrhol rozdelenie zodpovednosti práve podľa ním navrhovaného kľúča. V zmysle zákonnej úpravy zodpovednosť za škodu môže byť niekedy mimoriadne zaťažujúcou pre jedného zo škodcov. Preto má súd možnosť rozhodnúť, že za škodu zodpovedajú škodcovia podľa svojej účasti na škode. Nakoľko je ale solidárna zodpovednosť zákonným východiskovým pravidlom, pomerná delená zodpovednosť je v zásade výnimkou z tohto zákonného pravidla a ako každá výnimka musí byť aj náležite odôvodnená (napr. č.k. NS SR 5Cdo/110/2011). Uplatnenie delenej zodpovednosti žalovaným 2/ je potrebné riadne zdôvodniť. Súd totiž vždy rozhodne o zodpovednosti solidárnej, ibaže by existovali dôvody pre použitie výnimky z nej. Súd však jasne konštatoval, že dôvody na upustenie od zákonného pravidla nevidí. Ak ich vidí žalovaný 2/, mal by ich v odvolaní uviesť. Podľa názoru NS SR platí, že dokazuje ten, kto z predmetnej skutočnosť pre seba vyvodzuje lepšiu pozíciu (teda v tomto prípade žalovaný 2/). V zmysle záväzného právneho názoru dovolacieho súdu totiž rozhodnutie o zmene zodpovednostného režimu musí byť (a je) vyhradené výlučne pre výnimočné situácie. A hoci zákon tieto prípady nešpecifikuje, je logické, že by sa malo jednať o špecifické situácie vyvážené všetkými okolnosťami daného prípadu. Napríklad podľa judikatúry ide o postavenie škodcu (jeho majetkové pomery, likvidačný charakter solidárnej zodpovednosti pre neho), náklady na následné regresné konanie, či postavenie poškodeného. Žalovaný 2/ nič z vyššie uvedeného neuviedol. Žalovaný 2/ dokonca neuviedol ani to, že by sa malo jednať o nejakú výnimočnú situáciu, ktorá by odklon od zákonného pravidla akokoľvek odôvodňovala. Samotné majetkové pomery žalovaných nemajú žiadny vplyv, keďže obaja sú značne majetkovo zdatnými. Žalovaní 1/ má takmer monopolistické postavenie pri činnosti, ktorá je nevyhnutná a fakticky kolobehom života garantovaná. Žalovaný 2/ je zasa mestom, ktoré hospodári s rozpočtom v rozsahu miliónov eur. Likvidačný charakter nebude mať ani úhrada nemajetkovej ujmy, a to v prípade žiadneho zo škodcov. Naopak práve postavenie žalobcov ako poškodených odôvodňuje solidárnu zodpovednosť. Taktiež by bolo nespravodlivé, aby sa pozícia žalobcov ako veriteľa oslabovala rozdelením zodpovednosti. Najmä, keď ani sám žalovaný 2/ nevie uviesť dôvod, prečo by solidárna zodpovednosť nemala u žalobcov platiť. Na základe uvedeného žalobcovia navrhujú, aby odvolací súd odvolanie žalovaného 2/ zamietol a rozhodol v zmysle odvolania žalobcov.

10. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku – ďalej CSP), po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach

daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), po preskúmaní napadnutého rozhodnutia v intenciách podaných odvolaní a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov proti vyhovujúcemu výroku I. napadnutého rozsudku je potrebné odmietnuť, odvolanie žalobcov proti výroku III. a odvolania žalovaných 1/ a 2/ sú nedôvodné a preto boli splnené podmienky na potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie.

11. Predmetom konania je žalobou uplatnený nárok žalobcov na ochranu osobnosti v spojení s náhradou nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostnej sféry žalobcov. Prvoinštančný súd predmetnej žalobe čiastočne vyhovel a uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť ospravedlniť sa žalobcom, priznal každému zo žalobcom nemajetkovú ujmu v rozsahu 2000 eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Vychádzajúc z rozsahu a dôvodov odvolania žalobcov predmetom posúdenia odvolacím súdom bola výška nemajetkovej ujmy. S poukazom na rozsah a dôvody odvolania žalobcu 1/ predmetom posúdenia odvolacím súdom boli vyhovujúce výroky vo vzťahu k žalovanému 1/. Predmetom posúdenia odvolacím súdom vzhľadom na rozsah a dôvody odvolania žalovaného 2/ bol výrok o priznaní nemajetkovej ujmy a výrok o náhrade trov konania.

12. Žalobcovia odvolaním výslovne napadli výroky I. a III. rozsudku súdu prvej inštancie.

13. Podľa § 359 CSP odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

14. Citované ustanovenie obmedzuje právo strany podať odvolanie. Toto obmedzenie spočíva v tom, že právo podať odvolanie priznáva strane len v tom prípade, ak bolo rozhodnutie vydané v jej neprospech. Kedy je rozhodnutie vydané v neprospech strany, je už ponechané na výklad súdu. Rozhodujúcim meradlom pri posudzovaní, či sa rozhodlo v neprospech žalobcu, bude porovnanie petitu žaloby s výrokom rozsudku súdu prvej inštancie. Rozhodnutie bolo vydané v neprospech strany, ak bola strane spôsobená aj len nepatrná ujma. Táto ujma však musí existovať objektívne, nestačí len subjektívne presvedčenie strany, že jej bola ujma spôsobená.
15. V prejednávanej veci má odvolací súd za to, že na strane žalobcov výrokom I. rozsudku súdu prvej inštancie nevznikla a ani nemohla vzniknúť žiadna, teda ani len nepatrná ujma, ktorá by bola objektívne zistiteľná. Takýto záver vyplýva z toho, že výrokom I. súd prvej inštancie žalobe vyhovel, teda v tejto časti požiadavky uplatnenej žalobou boli žalobcovia úspešní, resp. rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. bol vydaný v prospech žalobcov. Odvolanie žalobcov aj proti vyhovujúcemu výroku I. bolo podané neoprávnenou osobou, teda žalobcovia boli stranou, ktorá v dôsledku čiastočného vyhovenia žaloby zaznamenali v konaní čiastočný procesný úspech, takýmto vyhovujúcim rozhodnutím neutrpeli žiadnu ujmu na právach.
16. Keďže s poukazom na vyššie uvedené odvolanie proti výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie v danom prípade podala neoprávnená osoba, odvolací súd odvolanie žalobcov proti vyhovujúcemu výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie s použitím ustanovenia § 386 písm. b) CSP odmietol.
17. Predmetom odvolacieho konania následne je preskúmanie rozsudku v rozsahu napadnutom odvolaniami strán sporu. Obsah prieskumu odvolacieho súdu v rámci daného rozsahu je potom vymedzený odvolacími dôvodmi, ako boli účinne uplatnené a špecifikované v dotknutých častiach v odvolaniach strán sporu.

18. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav pokiaľ ide o zistené skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcami uplatneného nároku a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, pričom sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a odkazuje na (dôkladné, správne a presvedčivé) odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmavaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľom. K odvolacím argumentom strán dopĺňa iba nasledovné:

K odvolaniu žalovaného 1/

19. Žalovaný 1/ argumentoval, že aj podľa polície a prokuratúry v súlade s platnou právnou úpravou k exhumácii v danom prípade nedošlo, a preto v tomto smere orgány činné v trestnom konaní vydali príslušné rozhodnutie, ktoré je právoplatné a zároveň pre všetky subjekty vrátane civilných súdov, je stanovisko záväzným.
Súd prvej inštancie sa touto argumentáciou v bode 23. svojho odôvodnenia zaoberal, keď poukázal na § 193 CSP ako aj na skutočnosť, že v danom prípade bolo aplikované ust. § 10 ods. 2 Trestného zákona (materiálny korektív) v zmysle, ktorého bola konštatovaná nepatrná závažnosť činu a z tohto dôvodu súd pre účely tohto sporu vychádza z odôvodnenia daného rozhodnutia. Súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovaného 1/, podľa ktorej malo byť predpokladom nároku vyplývajúceho z ochrany osobnosti predchádzajúce spáchanie trestného činu alebo priestupku.

20. Odvolací súd sa s uvedenou argumentáciou súdu prvej inštancie stotožňuje a zároveň uvádza, že predmetný uplatnený nárok žalobcov na ochranu osobnosti vyplýva z ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a nevyžaduje akékoľvek skoršie trestné alebo priestupkové konanie. Rozsah viazanosti o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal, je daný tým, do akej miery sú znaky skutkovej podstaty trestného činu zároveň významnými pre rozhodnutie o uplatnenom nároku. Z uznesenia OR PZ v Skalici ČVS: ORP -169/SI-SI-2017 zo dňa 10.7.2017, právoplatné 17.7.2017 vyplýva, že podľa § 215 ods. 1 písm. b), ods. 4 Trestného poriadku, trestné stíhanie, ktoré bolo začaté za prečin hanobenia mŕtveho podľa § 366 ods. 1 Trestného zákona bolo zastavené, lebo nie je tento skutok trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Ust. § 366 Trestného zákona znie: Kto zneužije alebo zneuctí mŕtveho alebo neoprávnene vykoná exhumáciu ľudských ostatkov alebo svojvoľne odníme z pohrebiska ľudské ostatky alebo nakladá s ľudskými ostatkami v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, potrestá sa odňatím slobody na 6 mesiacov až na 3 roky. Z predmetnej žaloby vyplýva, že žalobcovia uplatnili nárok na ochranu osobnosti a úhradu nemajetkovej ujmy podľa ust. § 11 a 15 OZ. Ust. § 11 OZ sa týka ochrany osobnostných práv človeka (fyzickej osoby), pričom je nerozhodné, pri akej príležitosti, respektíve v súvislosti s akou činnosťou bola zasiahnutá osobná integrita fyzickej osoby. Právo na ochranu osobnosti patrí medzi základné ľudské práva. Podstata ochrany osobnosti a nedotknuteľnosti sa tradične opiera o režim absolútneho subjektívneho práva, ktoré vzniká ex lege pôsobí erga omnes a je nescudziteľné. Žalobcovia v žalobe dôvodili, že bola znevážená samotná zosnulá fyzická osoba, teda je tu možnosť posmrtnej ochrany tejto osoby a zároveň ide o bezdôvodný zásah do hrobového miesta, ktorý je zásahom do osobnostných práv žalobcov, ale aj samotnej zosnulej, pretože odkrytím hrobového miesta nezákonnou exhumáciou bolo zasiahnuté do práva žalobcov na súkromie práva - na pietnu ochranu, ako aj právo na pietnu ochranu zomrelej a súčasne je zásahom aj do slobody vierovyznania ako takej a jej urážkou.
Vychádzajúc z uvedeného možno konštatovať, že pokiaľ aj právoplatným rozhodnutím polície došlo k zastaveniu trestného stíhania pre prečin hanobenia mŕtveho, ktoré znaky skutkovej podstaty by mohli byť významnými z hľadiska skutkového stavu v predmetnej veci, nebolo možné nezohľadniť tak ako aj súd prvej inštancie správne argumentoval, že skutok nebol prečinom, nakoľko jeho závažnosť je nepatrná z hľadiska aplikácie materiálneho korektívu v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona. Výsledky z trestného stíhania polície z pohľadu pohrebu zomrelej matky žalobcov ako aj konania osôb prítomných pri úkonoch spojených s jej poslednou rozlúčkou, boli vyhodnotené aj pre účely predmetného konania. Nebolo by však správne, aby bez ďalšieho výsledok trestného stíhania vo veci prečinu hanobenia mŕtveho jeho zastavením znamenal nedôvodnosť uplatneného predmetného nároku žalobcov tak ako dôvodil žalovaný 1/. Navyše sa žiada poznamenať, že pokiaľ žalovaný 1/ uvádzal, že išlo aj o rozhodnutie prokuratúry, tak bližšie ho nešpecifikuje, pričom obsahom spisu je iba už uvedené rozhodnutie polície.

21. Žalovaný 1/ v odvolaní ďalej uvádza, že pracovníci žalovaného 1/ konali na výslovný príkaz žalovaného 2/, za čo ich nemožno v zmysle platnej úpravy nijako sankcionovať.
V prvom rade odvolacia námietka je z pohľadu odvolacieho súdu v nedostatočnej miere konkrétna, pretože žalovaný 1/ neuvádza právnu úpravu podľa ktorej by žalovaný 1/ nemal byť zodpovedným za udalosti tvoriace skutkovú stránku uplatneného nároku žalobcov.
Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný 1/ sa zodpovednosti nezbavil a je daná. Svoje závery uviedol v bodoch 26. -_30. svojho odôvodenia. Pokiaľ ide o skutočnosť, že zamestnanci žalovaného 1/ konali na príkaz žalovaného 2/ súd prvej inštancie analogicky aplikujúc ust. § 420 ods. 2 OZ usúdil, že za zásah do osobnostných práv žalobcov zodpovedajú obaja žalovaní, teda právnické osoby za ktoré konali fyzické osoby v rámci výkonu činností, ktorými boli poverení.

22. Pokiaľ ide o subjekt zodpovednosti pri ochrane osobnosti, vychádza sa z toho, že fyzická osoba môže uplatniť niektoré z nárokov uvedených v § 13 OZ, ak je tu subjekt, ktorý zodpovedá za neoprávnený zásah do osobnosti. Týmto subjektom môže byť iná fyzická osoba, právnická osoba, štát alebo viac, či už fyzických alebo právnických osôb. V prípade právnickej osoby môžu občianskoprávne sankcie uvedené v § 13 OZ postihovať samotnú právnickú osobu či fyzickú osobu. Pri určení subjektu, na ktorý sa vzťahujú sankcie podľa § 13 OZ v prípadoch, ak bol neoprávnený zásah do osobnosti spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou či fyzickou osobou na činnosti tejto právnickej či fyzickej osoby, je potrebné vychádzať zo zásady, že tieto občianskoprávne sankcie podľa ust. § 13 postihujú s použitím analógie § 420 ods. 2 v spojení s § 853 práve samotnú právnickú či fyzickú osobu, ktorej sa takýto neoprávnený zásah pripočíta (porovnaj rozhodnutia NS ČR spis. zn. 30Cdo/2837/2004 z 27.9.2005, sp. zn. 30Cdo/2712/2005 z 22.6.2006, sp. zn. 30Cdo/1293/2007 z 31.5.2007, sp. zn. 30Cdo/73/2003 z 11.12.2003, Zbierka rozhodnutí a stanovísk NS SR - R 128/2014).

23. Z uvedeného potom vyplýva, že boli splnené predpoklady § 420 ods. 2 OZ. Škoda bola protiprávne spôsobená tými, ktorých právnická osoba pri svojej činnosti použila a ďalej kumulatívne ku škode došlo pre činnosti (plnení úloh) právnickej osoby. Zároveň bolo prihliadnuté na okruh osôb, ktoré boli použité pri zabezpečení úloh zodpovedného subjektu a druh činností, ktoré zodpovedný subjekt vykonáva prostredníctvom svojich zamestnancov. Občiansky zákonník v ustanovení § 420 ods. 2 vychádza zo zásady, že právnická osoba zodpovedá za výber osôb, ktoré použijú pri svojej činnosti a za škodu nimi spôsobenú pri tejto činnosti (culpa in eligiendo). V danom prípade nebolo sporná závislosť medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ a ich zamestnancov, ani nebolo sporné funkčné a pracovné zaradenie a určenie činností, ktoré zodpovedný subjekt vykonáva prostredníctvom tejto činnosti. Predmet činnosti zodpovedného subjektu vyplýva z predmetu jeho podnikateľskej činnosti. Žalovaný 1/ sa bráni tým, že jeho zamestnanci konali na výslovný príkaz žalovaného 2/. Súd prvej inštancie správne vychádzal z predpokladu, že zamestnanci žalovaného 1/ konali na pokyn zamestnanca žalovaného 2/, pričom neboli oprávnení takýto pokyn uskutočniť a keď pokyn uskutočnili, išlo z ich strany o neoprávnené konanie. Zároveň súd prvej inštancie správne zohľadnil, že predmetné konanie (presunutie ľudských ostatkov zomrelej do iného hrobu) spadalo do predmetu činnosti podnikateľa-žalovaného 1/ a zamestnanci žalovaného 1/ konali v rámci výkonu činností, ktorými boli poverení. Žalobcovia postupovali správne, pokiaľ uplatnili svoj nárok len proti právnickej osobe. Súd prvej inštancie v tomto konkrétnom prípade správne usudzoval, že ujma bola spôsobená v rámci činnosti podnikateľa, je daný miestny, časový a vecný vzťah činností, pri ktorej bola škoda spôsobená, k prevádzkovej, teda obchodnej činnosti zamestnávateľa, teda išlo objektívne o činnosť konanú pre zamestnávateľa. Zároveň sa žiada uviesť, že uplatnenie nárokov u právnickej osoby nevylučuje zodpovednosť konkrétneho pracovníka, ktorý škodu spôsobil pri plnení svojich pracovných úloh, pričom zodpovednosť pracovníkov podľa pracovnoprávnych a iných predpisov zostáva zachovaná.
24. Podľa odvolacej argumentácie žalovaného 1/ celé územie cintorína je vysvätené a je absolútne nemožné, aby na cintoríne bol niekto uložený do nevysväteného miesta, pričom poukazuje na potvrdenie a vyjadrenie svätiaceho biskupa z danej územnej oblasti.

25. Uvedená námietka súvisí vecne s výrokom II. napadnutého rozsudku, pretože žalovaným bola uložená povinnosť písomne sa ospravedlniť žalobcom, že neoprávnene presunuli ich nebohú matku z jedného hrobu do iného, a to nevysväteného hrobu... Súd prvej inštancie zobral do úvahy aj náboženské vyznanie žalobcov a samotnej zomrelej, keď zaobchádzanie s jej ľudskými ostatkami bolo v rozpore s jej vierou, najmä pochovanie do nevysväteného hrobu (bod. 31. odôvodenia). Podľa názoru odvolacieho súdu v danej veci žalobcovia dostatočne preukázali, že došlo k presunutiu ľudských ostatkov zomrelej do nevysväteného hrobového miesta, pričom nevyhnutnosť aktu vysvätenia je súčasťou náboženského obradu vykonávaného pri pohrebe resp. v súvislosti s ním, a týmto došlo k zásahu do vierovyznania zomrelej a žalobcov. Pokiaľ žalovaný 2/ zabezpečil dodatočné vysvätenie hrobu zomrelej, takéto konanie už nemohol napraviť predchádzajúci zásah.

26. Žalovaný 1/ napokon dôvodí, že v inom konaní súd právoplatným rozsudkom uznal vinu žalovaného 2/ a toto stanovisko je pre všetky subjekty záväzné.

27. Odvolací súd sa stotožňuje s úsudkom súdu prvej inštancie, že predmetné súdne rozhodnutie a odôvodnenie nie je v rozpore s rozsudkom Okresného súdu Skalica č.k. 7Cb/37/2017-222 zo dňa 4.7.2019, pretože predmetom daného konania nebolo posudzovanie konania zúčastnených osôb z hľadiska ochrany osobnosti fyzickej osoby. V konaní sp. zn. 7Cb/37/2017 bol predmetom konania nárok

žalovaného 1/ uplatňovaný voči žalovanému 2/ o ochranu dobrého mena a dobrej povesti a náhrada nemajetkovej ujmy na základe toho, že žalovaný 2/ ako správca cintorína nepravdivo informoval o chybách pohrebnej služby žalobcu 1/ pri pohrebe nebohej dňa X.X.XXXX na cintoríne v B., ktorých sa táto pohrebná služba nedopustila. Z výroku rozsudku ani z odôvodnenia rozsudku vo veci sp. zn. 7Cb/37/2017 nevyplýva, že by bola akýkoľvek spôsobom posudzovaná zodpovednosť žalovaného 1/ za porušenie osobnostných práv žalobcov, ako správne konštatoval súd prvej inštancie.

K odvolaniu žalovaného 2/

28. Žalovaný 2/ napadol rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu výrokov I. (uloženie povinnosti na zaplatenie nemajetkovej ujmy spoločne a nerozdielne) a IV. (o náhrade trov konania) z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Dôvodil, že účasť žalovaného 2/ je 30 %, účasť žalovaného 1/ je 70 % a to z toho dôvodu, že žalovaný 2/ ako správca cintorína nejakým spôsobom nesiahol na pozostatky nebohej matky žalobcov a tieto nepreniesol.

29. K odvolaciemu dôvodu žalovaného 2/ podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. h) CSP o nesprávnom právnom posúdení veci odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci (omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav) je síce relevantným odvolacím dôvodom, ale v danom prípade táto námietka nie je opodstatnená, pretože súd prvej inštancie jasne a dostatočne vysvetlil právne dôvody, pre ktoré žalobe v celom rozsahu vyhovel. Výsledky dôkaznej verifikácie všetkých právne relevantných dôkazných prostriedkov, ktoré boli potrebné k zisteniu skutkového stavu a vyplývajúcich z obsahu spisu, totiž jednoznačne viedli k naplneniu podmienok pre aplikáciu solidárnej zodpovednosti žalovaných.

30. Odvolací súd súhlasí so závermi súdu prvej inštancie o tejto otázke uvedené v bode 33. odôvodenia.

31. Ust. § 438 OZ upravuje solidárnu zodpovednosť škodcov nasledovne: Ak škodu spôsobí viac škodcov zodpovedajú za ňu spoločne a nerozdielne (ods. 1). V odôvodnených prípadoch môže súd rozhodnúť, že tí, ktorí škodu spôsobili, zodpovedajú za ňu podľa svojej účasti na spôsobení škody (ods. 2).

32. Odvolací súd vychádzal z predpokladu, že ak neoprávnený zásah do osobnosti spôsobilo viac subjektov zodpovednosti, je potrebné vychádzať zo zásady, že je daná solidárna zodpovednosť viacerých subjektov za občianskoprávne sankcie podľa ust. § 13 OZ s použitím analógie § 438 OZ v spojení s § 853 OZ.

33. Spoločná zodpovednosť podľa § 438 OZ môže byť spoločná a nerozdielna (solidárna) alebo delená - čiastočná. Spoločné spôsobenie škody viacerými škodcami (pluralita škodcov) má za následok solidárnu zodpovednosť. Podstata tejto zodpovednosti spočíva v tom, že spoloční škodcovia budú za škodu zodpovedať spoločne a nerozdielne. To znamená, že poškodený môže požadovať náhradu celej škody od ktoréhokoľvek škodcu a ten, na ktorého sa s takouto žiadosťou obráti, nie je oprávnený požiadavku na celú úhradu odmietnuť a požadovať od poškodeného, aby svoj nárok rozdelil medzi viacerých škodcov. Až na základe vzájomného vysporiadania sa môže ten zo škodcov, ktorý uhradil poškodenému celú škodu, čím spôsobil zánik povinnosti i ostatných škodcov, vysporiadať s ostatnými škodcami podľa účasti na spôsobenej škode (§ 439 OZ). Pokiaľ škodu spôsobilo viac škodcov, zodpovedajú za ňu spoločne a nerozdielne. Iba vtedy, keď to odôvodňujú okolnosti konkrétneho prípadu, môže súd rozhodnúť, že tí, ktorí škodu spôsobili, zodpovedajú za ňu podľa svojej účasti na spôsobení škody. V takomto prípade bude treba riešiť vzťah viacerých škodcov poškodenému a vzťah medzi škodcami navzájom. Spoločná zodpovednosť v praxi často vzniká ako výsledok spoluzavinenia či súbežnej činnosti, prípadne nečinnosti alebo opomenutia vedúceho vzniku jedného škodlivého následku. Pre spoluzavinenie je typické, že každý škodca má psychický vzťah nielen k vlastnému konaniu, ale aj konaniu ostatných osôb, ktoré sa zúčastnili na vzniku škody. Ust. § 438 ods. 1 hovorí

o škode, ktorú spôsobilo viacej osôb. Nehovorí o tom, že by škoda musela byť spôsobená spoločným konaním viacerých osôb. Ak škoda bola spôsobená dvoma alebo viacerými škodcami zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne. Ide o pasívnu solidaritu, ktorá je upravená v § 511 OZ. Spoločná zodpovednosť je vznikom súbežnej a od seba nezávislej činnosti (nečinnosti alebo opomenutia) viacerých škodcov vedúcej k vzniku jediného škodlivého následku.
Výnimkou zo zásady solidárnej zodpovednosti za škodu je princíp delenej zodpovednosti, ktorý je upravený v § 438 ods. 2 OZ. O delenú zodpovednosť za škodu ide vtedy, ak súd rozhodne, že škodcovia za škodu zodpovedajú podľa svojej účasti na spôsobení škody. Účasť na spôsobení škody neznamená iba mieru zavinenia, je potrebné uplatniť širší výklad, pretože toto ustanovenie sa týka aj prípadov objektívnej zodpovednosti, ako aj zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie. Súd môže o delenej zodpovednosť rozhodnúť len v odôvodnených prípadoch a aj vtedy, ak to žalobca v návrhu nepožaduje.

34. Žalobcovia v konaní uplatnili solidárnu zodpovednosť žalovaných. Ochrana osobnosti podľa § 13 OZ je založená na objektívnom princípe. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaní porušili svoje povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve (žalovaný 1/ porušil § 8 ods. 4 a žalovaný 2/ porušil § 17 ods. 4 tohto zákona), konanie žalovaných bolo výsledkom ich súbežnej činnosti, zásah do osobnostných práv žalobcov bol spôsobený konaniami obidvoch žalovaných, ide o ich spoločnú zodpovednosť. Odvolací súd súhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že nebola splnená výnimka, teda existencia odôvodneného prípadu zo zásady solidárnej zodpovednosti a ide o delenú zodpovednosť. V prípade delenej zodpovednosti, právna úprava vyžaduje riešenie vzťahu žalovaných k žalobcom a vzťah medzi žalovanými navzájom, pričom žalovaný 2/ vo svojom odvolaní sa takýmito otázkami ani nezaoberá. Z týchto dôvodov bolo odvolanie žalovaného 2/ vyhodnotené ako nedôvodné. Súd prvej inštancie otázku zodpovednosti žalovaných posúdil správne.

K odvolaniu žalobcov

35. Žalobcovia uplatnili v odvolaní námietky proti zamietnutiu zvyšku uplatnenej nemajetkovej ujmy a žiadali priznať nimi uplatnenú výšku pre každého žalobcu v sume 2.500 eur, teda ich dôvody smerovali voči zvyškovo zamietajúcemu výroku III. napadnutého rozsudku. Vzhľadom na rozsah a dôvody odvolania žalobcov bolo posúdiť, či súd prvej inštancie správne vo zvyšku žalobu zamietol z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP.

36. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je predovšetkým skutočnosť, že morálna satisfakcia sa vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu javí ako nepostačujúca, pričom v dôsledku zásahu musí dôjsť k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v značnej miere. Posúdenie splnenia tejto podmienky je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorá musí vychádzať z jednotlivých okolností, ako aj z celkovej povahy konkrétneho prípadu. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe všeobecných súdov objektívnym kritériom posúdenia dôvodnosti priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zistenie, či by v konkrétnej situácii, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom na jej intenzitu, rozsah a trvanie ako závažnú pociťoval každý, kto by sa nachádzal na mieste a postavení postihnutej fyzickej osoby (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III ÚS 154/2011 z 13.4.2011).

37. Pri úvahe o primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je nevyhnutné prihliadnuť k samotnému účelu a funkciám tohto inštitútu pri ochrane osobnosti (podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ). Názory právnej teórie, z ktorých vo väčšine prípadov vychádza aj doterajšia judikatúra všeobecných súdov v oblasti ochrany osobnosti, sa do značnej miery zhodujú na primárnom význame funkcie satisfakčnej, to znamená primerane vzhľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu vyvážiť, resp. zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu, pretože nemajetková ujma, ktorá vznikla porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom zmysle slova ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčísliť. Ďalšia funkcia je preventívno sankčná, pričom forma a intenzita zavinenia by mala hrať kľúčový význam pre určenie povinnosti nahradiť škodu za citovú ujmu poškodeného. Otázka miery zavinenia pôvodcu zásahu pre určenie výšky náhrady podľa § 13 ods. 3 OZ je tak bezpochyby aj jedným z kľúčových aspektov pre navýšenie tejto náhrady. Základným zmyslom náhrady je zmysel satisfakčný, pričom potreba finančnej satisfakcie narastá v priamej úmere s mierou zavinenia pôvodcu zásahu, pretože vyššou mierou zavinenia je vždy neoprávnenosť zásahu do osobnostných práv zosilnená (je zosilnená krivda, za ktorú má prísť zadosťučinenie). V tomto smere je možné dôjsť až k záveru, že v prípade zlého úmyslu (zámeru) na

strane pôvodcu neoprávneného zásahu by mal súd svoj odsúdenie nad týmto spoločensky i právne zvlášť odsúdeniahodným správaním vyjadriť práve citeľným určením výšky peňažného zadosťučinenia. Je však potrebné zdôrazniť, že popri vyššie uvedených funkciách náhrady je potrebné skúmať aj ďalšie konkrétne okolnosti každého prípadu, a to ako právne alebo skutkové, priťažujúce alebo naopak poľahčujúce. Predovšetkým je potrebné zhodnotiť postoj osoby zodpovednej k spôsobenej škode; inak sa bude napr. hodnotiť snaha zodpovedného o urýchlené vyriešenie náhrady nemajetkovej ujmy; inak jeho obštrukcie, nepriznanie zodpovednosti, a to najmä vo veciach, kde je zavinenie zo strany zodpovedného úplne jasné (napr. bol v trestnom konaní odsúdený a pod.).
38. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy na okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba podľa právneho názoru súdnej praxe považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dosah a dôsledky, považuje za značnú ujmu. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom čase a mieste v tej istej situácii vnímala každá iná fyzická osoba (rozsudok Najvyššieho súdu SR č.k. 4 Cdo/81/2011 z 25.10.2012). Povinnosť prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo je zámerne stanovená veľmi všeobecne, tak vo vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, ako aj vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil. Deje sa tak s cieľom, aby pri určení konečnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci sudcovskej úvahy v súlade s princípom spravodlivosti prihliadnuť na rôzne okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, aby tým bola v jednote naplnená požiadavka zabezpečujúca účinné primerané zadosťučinenie za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie sa (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo/89/1997 z 28.4.1998).
39. Súdom prvej inštancie priznaná náhrada nemajetkovej ujmy pre každého zo žalobcov vo výške 2.000,- eur je podľa odvolacieho súdu primeraná okolnostiam prípadu, zohľadňuje životnú úroveň v krajine, nepredstavuje prostriedok neprípustného obohacovania, nepôsobí pre žalovaných ani likvidačne a bolo zohľadnené ako sa žalovaní správali voči žalobcom pred podaním žaloby. Odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že cieľom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je aspoň zmiernenie ujmy, najmä v prípadoch, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom je podľa odvolacieho súdu i v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej správnosti, ktorá je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti, spôsobilá naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie. Súd prvej inštancie svoju voľnú úvahu pri určení primeranosti výšky priznanej nemajetkovej ujmy podrobne zdôvodnil (body 31. – 33. odôvodnenia) a odvolací súd nezistil v tomto smere nesprávnosť postupu. Odvolacia námietka žalobcov smerujúca k nesprávnosti posúdenia výšky nemajetkovej ujmy je neopodstatnená. Správne súd prvej inštancie výrokom III. nedôvodne uplatnenú výšku uplatnenej nemajetkovej ujmy (v sume 500 eur pre každého žalobcu) zamietol.

40. Ďalšie odvolacie argumenty odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej už za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadavať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi/stranami konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi/stranami konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka/strany konania, ktorú nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov/strán konania (porovnaj napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na každú otázku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava (II. ÚS 78/05). Preto na ostatnú odvolaciu argumentáciu odvolateľov zaoberajúcu sa ďalšími okolnosťami prejednávanej veci, vzhľadom na uvedené závery už irelevantnú a nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie, i s poukazom na princíp hospodárnosti konania (čl. 17 OSP), odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

41. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej a vo výroku o nároku o náhrade trov konania podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

42. Zmyslom a účelom náhrady trov konania v súdnom konaní je poskytnúť úspešnému účastníkovi náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musel vynaložiť. Pomerovať

úspech a neúspech vo veci však nemožno len tým, ako bolo o konkrétnom návrhu rozhodnuté, ale je ich treba posudzovať v širších súvislostiach. V rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 1/04 Ústavný súd Českej republiky zdôraznil, že rozhodovanie o trovách konania nesmie byť len mechanickým posudzovaním výsledkov sporu, bez komplexného zhodnotenia rozhodnutia v merite veci. Rozhodnutie o náhrade trov konania má byť zrejmým a logickým ukončením celého súdneho sporu.

43. Civilný sporový poriadok však nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k § 142 ods. 2 OSP (ak výška plnenia závisela od úvahy súdu, prípadne znaleckého posudku). Zásadu úspechu vo veci je treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisela od úvahy súdu (alebo znaleckého posudku). V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, pretože nemožno ho ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 926 s.).

44. Nebolo by spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcov, aby svoju ujmu podceňovali len preto, aby potom nemuseli hradiť trovy konania, pričom pri rozhodovaní o náhrade trov v takýchto prípadoch treba rozlišovať čo je základné a čo sprevádzajúce (porov. nález ÚS ČR sp. zn. III. ÚS 170/99). Za základ sa pritom považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté a výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 926 s.). Riešenie spočíva v tom, že žalobcovia majú právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej) a priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku. Typickým príkladom je žaloba o ochranu osobnosti s nárokom na peňažné zadosťučinenie (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 926 s.). Žalobcov bolo preto nevyhnutné považovať za plne procesne úspešných, pretože mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku a výška plnenia, vyplývajúca z tohto procesného úspechu, závisela od úvahy súdu.

45. Vychádzajúc z uvedeného o nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP, pričom v odvolacom konaní úspešným žalobcom priznal voči žalovaným nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie osobitným uznesením do 60 dní po právoplatnom skončení veci.

46. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).
Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).
Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).
Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).
Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).
Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).
Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).
Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).
Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).
Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).
Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).
Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).
Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).
Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).
Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).
Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).
V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).